

Jaarplan 2023 afdeling Oss

Inhoud

1	Voorwoord.....	4
2	Samen leven en werken in een natuurlijke leefomgeving	5
3	Onze vrije tijd en gezondheid: Kom mee naar buiten.....	5
4	Mensen, biodiversiteit en klimaat in balans	6
4.1	Wat ons bezielt.....	6
4.2	Vergroten biodiversiteit in de stad.....	6
4.3	Vergroten biodiversiteit in het buitengebied.....	7
4.4	Biodiversiteit en energietransitie	8
4.5	Met wie.....	8
5	Opgroeien en ontwikkelen in natuurinclusief Oss	8
5.1	Natuurbeleving voor de Jeugd	8
	Wat ons bezielt.....	8
	Terugblik.....	9
	Vooruitblik	11
	Met wie.....	12
5.2	Natuurbeleving voor jong en oud	13
	Wat ons bezielt.....	13
	Terugblik.....	13
	Vooruitblik	13
	Met wie.....	14
5.3	Natuurbeleving voor ouderen	15
	Wat ons bezielt.....	15
	Terugblik en vooruitblik.....	15
	Met wie.....	15
6	Flora en fauna in natuurinclusief Oss	15
6.1	Vegetatie	15
	Wat ons bezielt.....	15
	Terugblik en vooruitblik.....	16
6.2	Vlinders, libellen en Insecten	17
	Wat ons bezielt.....	17
	Terugblik en vooruitblik.....	17
	Met Wie	19
6.3	Vogels	19
	Wat ons bezielt.....	19

	Terugblik en vooruitblik.....	19
	Met wie.....	21
7	Natuurfotografiewerkgroep	22
	Wat ons bezielt.....	22
	Terugblik en vooruitblik.....	22
	Met wie.....	24
8	Bestuur IVN afdeling Oss	24
8.1	Samenstelling en werkwijze bestuur	24
8.2	Terugblik en vooruitblik.....	26
8.3	Communicatie	26
8.4	Financiën	27
8.5	Samenwerking met partners	29
8.5.1	Samenwerking binnen IVN	29
8.5.2	Stichting landschapsbeheer Oss	33
8.5.3	Samenwerking met NME.....	34
	Bijlage 1 IVN activiteiten in Noord Oost Brabant	35

1 Voorwoord

Op de voorpagina ziet u een ijsvogel, die is gefotografeerd door Theo van Orsouw vanuit onze nieuwe kijkhut aan het Ossermeer. Wat een prachtige vogel en inspiratiebron voor onze vereniging! De opening van de hut - met dank aan Stichting landschapsbeheer (SLO) - was een van de hoogtepunten van het afgelopen jaar. Een jaar met veel IVN-activiteiten om de natuur dichterbij mensen te brengen.

Dit inspireert het bestuur om door te gaan op de ingeslagen weg. Het jaarplan kijkt kort terug op het succesvolle afgelopen jaar en kijkt vooral vooruit met een scala aan activiteiten voor 2023.

In hoofdstuk 2 en 3 wordt ingegaan op de drijfveren van IVN Oss, gebaseerd op de Meerjarenvisie van het IVN. IVN richt zich op natuur én duurzaamheid. Om die reden wordt in hoofdstuk 4 stil gestaan bij de balans tussen mens, biodiversiteit en klimaatverandering. In hoofdstuk 5 brengen we in beeld hoe we de jeugd, volwassenen en ouderen laten kennis maken met de natuur. Geen kennis verspreiding zonder kennis vergaren. In hoofdstuk 6 staan we uitgebreid in op het vergaren van kennis en monitoren ten behoeve van natuurbeheer. Een natuurfoto zegt meer dan 1000 woorden. Daarom een apart hoofdstuk 7 over onze grote fotowerkgroep.

Tenslotte wordt in hoofdstuk 8 ingegaan op “het cement tussen de stenen” zowel binnen de afdeling als met onze partners. Onze partners zijn van groot belang. In het jaarplan wordt aangegeven hoe we volgend jaar onze samenwerking verder gaan verdiepen. De samenwerking met Stichting Landschapsbeheer krijgt steeds beter vorm via bijvoorbeeld de Landschapsacademie en een monitoringsprogramma. De samenwerking met andere IVN-geledingen wordt stap voor stap hechter getuige onze gemeenschappelijke natuurgidsen- en jeugdnatuurgidsenopleiding.

Kortom we zijn een vitale vereniging. Dat is ook nodig, flora en fauna staat onder druk. Zij kunnen hun stem niet laten horen. Dat proberen wij zo goed mogelijk te doen.

Het Algemeen Bestuur van afdeling IVN Oss

Geert Versteijlen

Voorzitter

2 Samen leven en werken in een natuurlijke leefomgeving

Vaak denken we bij natuur aan bossen of uitgestrekte natuurgebieden ver van ons huis. Natuur is echter minstens zo belangrijk op de plekken waar we het grootste deel van onze tijd doorbrengen: thuis en op het werk. Onderzoek laat duidelijk zien dat groen een positieve invloed heeft op ons gevoel van welzijn en onze gezondheid. Daarnaast heeft het een positief effect op de werkvloer: werknemers worden er productiever, creatiever en oplossingsgerichter van. Natuur geeft ons dus zowel op werk als thuis een positieve boost. Naast dat natuur een positief effect heeft op het welzijn van de mens, heeft het ook een positief effect op onze leefomgeving. Bomen en planten helpen namelijk om de toenemende hittestress en wateroverlast als gevolg van klimaatverandering te voorkomen. En misschien verwacht je het niet, maar natuur maakt ons ook socialer. De groene plekken in de buurt, zoals het park en de tuin, zijn bij uitstek geschikt voor sociale activiteiten: van een buurtpicknick tot groene wandelroute. Natuur moet (weer) een vast onderdeel worden van onze woon-, werk- en leefomgeving. Dit kan goed samengaan met de toenemende behoefte aan meer woonruimte. IVN zet zich in om groen een vanzelfsprekend onderdeel te laten zijn van renovatie en nieuwbouwplannen.

Dit is niet alleen belangrijk voor de mens, maar ook voor de natuur zelf. Door de verstedelijking - meer dan de helft van de Nederlanders woont inmiddels in een stad - rukken stenen, stoepen en straten op en is er steeds minder ruimte voor dieren en planten. Egels lopen letterlijk tegen de muur, bijen zoeken tevergeefs naar de volgende bloem en vlinders kunnen maar moeilijk de juiste planten vinden om hun eitjes te leggen. Daarnaast spelen er in de bebouwde omgeving nog een aantal andere vraagstukken, zoals gifgebruik in tuinen, bodemverslechtering.

3 Onze vrije tijd en gezondheid: Kom mee naar buiten

Bekend maakt beminde. IVN nodigt mensen uit om hun vrije tijd in de Nederlandse natuur door te brengen. Om zich te verwonderen over de prachtige natuur die ons land te bieden heeft en te beseffen dat die onze aandacht en respect verdient. Steeds meer mensen omarmen de natuur. Het is geen plek waar we naartoe gaan, maar waar we thuiskomen. Van een overnachting aan de bosrand tot een dagje uit op het water: het natuurlijk landschap is dichtbij en er valt zo veel over de cultuurhistorie te ontdekken. Vrijwel nergens ter wereld vind je zo'n grote diversiteit aan landschappen op zo'n kleine oppervlakte als in Nederland: duinen, zee, rivieren, veengebieden en bossen. IVN zet zich in om een wereld te creëren waar deze natuur weer dichtbij voelt. Als de plek waar we onze (vrije) tijd door willen brengen. Voor iedereen, ongeacht waar je vandaan komt of waar je woont. Zodat jong en oud kan ervaren hoe leuk, leerzaam, gezond én belangrijk de Nederlandse natuur is. De Nederlandse natuur: mooi én kwetsbaar De natuur is overal om ons heen, we moeten het alleen weten te vinden. Het terugbrengen in ons systeem. De natuur laat ons voelen wie we in de kern zijn en wat er écht toe doet. Het is niet voor niets dat als mensen ontspanning of verdieping zoeken, ze lange wandelingen gaan maken of zich in de natuur terugtrekken. Er is een groeiende behoefte aan een groene en natuurlijke omgeving, met name in onze vrije tijd. Als we ons eenmaal in de natuur bevinden en er échte aandacht aan schenken, merken we namelijk dat onze verbinding met de natuur alleen maar groeit; we kunnen erover leren, maar ook heel veel van leren.

IVN wil recreërend Nederland bewust maken van de schoonheid en kwetsbaarheid van de Nederlandse natuur, zodat zij zich vanuit een gezamenlijke ambitie en urgentie gaan inzetten. Zo groeit ook een gevoel van verantwoordelijkheid onder recreanten, ondernemers en beleidsmakers. Samen werken we toe naar hetzelfde ideaal: natuurinclusief recreëren. Het landschap niet slechts gebruiken als decor, maar ook actief bijdragen aan herstel, behoud en groei. Zodat we in onze vrije

tijd kunnen blijven genieten van de geweldige landschappen om ons heen. Met het inzicht dat wij als mens iets terug kunnen doen voor de natuur, werken we toe naar recreëren met positieve impact. Samen met de recreatiebranche en beleidsmakers stellen we het kader voor de ontmoeting tussen recreant en de natuur in Nederland, voor nu en voor de toekomst.

Zit een uur onder een boom, luister een tijdje naar vogelgeluiden, kijk eens uit je raam naar de boomtoppen of ruik eens goed aan een net geopende bloem. Richt de aandacht eens op iets dat niet door de mens is gemaakt. Waarschijnlijk ervaar je dan wat al keer op keer is bewezen: de natuur verkwikt en maakt ons gezonder en gelukkiger. Door contact met de natuur herstellen we sneller van ziekte en stress. Het zorgt voor minder obesitas, bevordert het herstel na kanker, versterkt het immuunsysteem, verlaagt het cholesterolniveau, verbetert de mentale gezondheid en verlaagt het algehele ziekteverzuim op de werkvloer. Zowel curatief als preventief brengt de natuur ons dus wonderbaarlijk veel voor onze gezondheid. En dat is ook niet zo gek, want wij zijn tenslotte zelf natuurlijke wezens! Toch wordt dit inzicht nog te weinig gebruikt. En met de klimaatcrisis en het verlies van biodiversiteit enerzijds en de rijzende zorgkosten en welvaartziekten anderzijds staan we voor een grote opgave. Dat natuur goed is voor onze gezondheid is voor ons een belangrijk argument om ervoor te zorgen dat mensen meedoen en bijdragen aan onze missie. De natuur wordt een vanzelfsprekend onderdeel van een gezonde leefstijl en dat zien we terug op het schoolplein, op de werkvloer, in de buurt, in de zorg, binnenshuis en aan de eettafel. Door over te brengen wat de natuur voor onze gezondheid en ons welbevinden kan doen, zorgen we ervoor dat mensen zich gaan interesseren voor de lokale natuur. En dat is hard nodig, want de natuur kan onze hulp goed gebruiken om zélf gezonder te worden.

4 Mensen, biodiversiteit en klimaat in balans

4.1 Wat ons bezielt

De ruimte voor natuur en soortenrijkdom nemen sterk af. Dit stelt ons voor grote uitdagingen en IVN wil graag bijdragen en onze kennis delen met de gemeente, terreinbeheerders, Landschapsbeheer Oss, waterschap, scholen, bedrijven, instellingen, inwoners etc. De werkgroep Groen en Ruimte (G&R) van IVN Oss geeft gevraagd en ongevraagd adviezen en ideeën voor een groenere en duurzame leefomgeving en voor behoud en ontwikkeling van natuur en groen in de stad en dorpskernen. De werkgroep G&R is van 2020 tot 2022 gegroeid van 8 naar 12 leden.

4.2 Vergroten biodiversiteit in de stad

'Natuur, je buur' dient uitgangspunt te zijn voor de bebouwde kom. Aanleg en beheer van vooral inheemse plantensoorten is van groot belang in de natuurinclusieve woonwijken, centrum, infrastructuur én bedrijfsterreinen.

Oss heeft plannen om de noordelijke randweg aan te leggen en Oss west/ Het Brand verder uit te breiden. In aanvulling op het bovenstaande stellen we voor om robuuste waterpartijen en plasdras-gebieden bij nieuwe stedelijke ontwikkelingen, bijvoorbeeld in het gebied tussen de Noordelijke Randweg en de Hertogswetering. Door aanvoer van voedselarm kwelwater kan hier een belangrijk natuur- en recreatiegebied ontstaan. Dit betekent ook dat geanticipeerd moet worden op functieverandering van landbouwgronden.

In 2023 denken we mee bij het omtoveren van bedrijventerrein Moleneind tot groene, klimaatbestendige en energie-efficiënte plek, waar werknemers prettig kunnen werken in een gezonde omgeving dankzij een impuls uit het Nationaal Groeifonds. Daarnaast is er

aandacht voor een vergroeningsproject van MSD, een pluktuin bij de Welle, 3 Tiny Forests in Oss en nog wat kleinere projecten. Zo zal er in 2023 aandacht worden besteed aan een dassenburcht in de wijk Mikkeldonk. Ook de adviesgroep Bomen(en groen)beleid gemeente Oss is gestart en zal hopelijk in 2023 vruchten afwerpen.

4.3 Vergroten biodiversiteit in het buitengebied.

In 2021 is de brochure Natuurnetwerk Oss met bijbehorende ambitiekaart gepubliceerd door de gemeente Oss. Het voornemen van de gemeente Oss is een uitvoeringsprogramma voor het behouden, beschermen en ontwikkelen van het Natuurnetwerk Oss (NNO) op te stellen. Wij willen hieraan bijdragen. Voor IVN ligt hier ook een taak om de inhoud ervan terug te laten komen in de Omgevingsvisie.

Wij pleiten voor de volgende stappen:

- 1 Benut de ecologische kansen van de Meanderende Maas
- 2 Maak de Ecologische Verbindingszone Herperduin-Keent af
- 3 Ontwikkel een Ecologische Verbindingszone tussen de noordelijke stadswijken in Oss en de Maas. Betrek daarbij het gebied tussen de Macharensesweg en het Burgemeester Deelenkanaal om zo de waterleidingbossen te verbinden met het Ossemeer/Hertogswetering. Benut ook cultuurhistorisch waardevolle dwarsdijken van de Beerse Overlaat
- 4 Bouw verder aan de Ecologische Verbindingszone Groene Long (Herperduin – Zuidelijke Geledingszone – Geffense Bosjes – Geffen – Nuland). Behoud en herstel de Geffense Bosjes
- 5 Benut Wegbermen en sloten als ecologische verbindingslinten
- 6 Benut de overgang van de zandige Maashorst naar de komgronden door herstel van de kwelstromen.

Wat betreft het beleid voor en onderhoud van de natuurgebieden in de gemeente Oss praten leden van de werkgroep G&R mee over het Onderhoudsbeheer van Natuurterreinen. We doen daarvoor monitoring van planten en dieren en komen met voorstellen voor doelsoorten en inrichting voor die doelsoorten. In 2023 dienen de puntjes op de i te worden gezet in overleg met SLO en de gemeente Oss.

Verder is IVN Oss vertegenwoordigd in de Stichting Natuurorganisaties De Maashorst en denkt daar eveneens mee over doelstelling en wijze van beheer. Komend jaar zal een nieuwe IBeP en een Gebiedsvisie specifiek voor Natuurgebied De Maashorst de nodige aandacht vragen. Op deze wijze hopen we ecologisch en recreatief de komgronden van de Maas met zandgronden van de Maas te verbinden. Dit is samenhang met de Dijkversterking Lith-Ravenstein en Ravenstein-Cuijk, Aan de rand van de Maashorst vragen de ontwikkeling van het Cross Terrein Zevenbergen, Verbreding A50 Paalgraven-Ewijk en Recreatiebeheer Geffense Plas de aandacht. We hebben voorgesteld om het gebied tussen Herperduin en de A50 te benutten voor waterbuffering, bosaanleg en zonneparken. In 2022 is ook tijd gestoken in een bezwaar tegen Zonnepark De Mun in verband met de aanwezigheid van een dassenburcht in de directe omgeving en zal in 2023 ondersteuning in de vorm van monitoring voor Stichting Das&Boom worden verricht.

Last but not least wordt de landbouwtransitie op de voet gevolgd. Wij zien mogelijkheden om natuurinclusieve landbouw te combineren met het natuurnetwerk Oss.

4.4 Biodiversiteit en energietransitie

Het is van belang om het gebruik van fossiele brandstoffen te verminderen om de opwarming van de aarde af te remmen. De effecten van klimaatverandering (natte en droge perioden) zullen we moeten opvangen. De volgende stappen zijn de komende jaren van belang:

- 1 De maximale inspanning dient erop gericht te zijn om de energietransitie *binnen* de bebouwde kom te realiseren door besparing, zonnepanelen en windmolens etc. De energie wordt immers grotendeels verbruikt in de bebouwde kom
- 2 Plaatsing in of bij ecologisch waardevolle gebieden wordt afgewezen. In die zin zijn we uiterst kritisch op de voorgenomen plaatsing van windmolens in de Lithse Polder. Dat leidt niet tot 'een duurzame polder'. Alleen als de energieopgave in de bebouwde kom onvoldoende kan worden ingevuld, is plaatsing van zonnepanelen en windmolens op landbouwgronden en nabij infrastructuur aan de orde.
- 3 Meer aandacht is nodig voor waterberging, en minder aandacht voor water afvoeren om de effecten van verdroging en of overvloedige regen op te vangen. Dit in combinatie met versterking van ecologische verbindingzones. Dit binnen en buiten de bebouwde kom.

Vanuit deze visie denkt de werkgroep G&R mee in de klankbordgroepen Duurzame Polder (Energietransitie). We treden in overleg met gemeente en waterschap over een betere waterhuishouding ter bestrijding van de verdroging in de Maashorst/Herperduin.

4.5 Met wie

Nauw wordt samengewerkt met SLO om te bezien hoe in woord en daad de biodiversiteit bevorderd kan worden.

5 Opgroeien en ontwikkelen in natuurinclusief Oss

5.1 Natuurbeleving voor de Jeugd

Educatie staat centraal in onze inzet. We doelen hierbij in mindere mate op kennis van bv. namen en het weten van allerlei feitjes, hoewel die voor kinderen aantrekkelijk en illustratief kunnen zijn. Veel meer, echter, zijn we gericht op het opdoen van ervaringen en het beleven van natuur. Een moment in de natuur moet een belevenis zijn. Onderzoek heeft aangetoond dat “magische momenten” in de natuur, zeker vóór je twaalfde, grote invloed hebben op je natuurbeleving op latere leeftijd. Zulke momenten willen we creëren voor kinderen en jongeren die met ons mee gaan. Hetzelfde effect is te verwachten van het vertellen van (natuur)verhalen. Dat proberen we in de toekomst meer in te bouwen.

Wat ons bezielt.

Jonge kinderen staan van nature in verbinding met de natuur. De eerste jaren van een kinderleven zijn mede daardoor magisch: kinderen hebben een natuurlijke nieuwsgierigheid voor alles dat groeit en leeft. Door digitalisering, verstedelijkingen, (over)bezorgde ouders spelen kinderen echter steeds minder buiten en komen ze minder in de natuur dan voorheen. Ze brengen ongeveer 40% van de tijd dat ze wakker zijn door op school en de lessen vinden voor 99% binnen plaats. Dat is jammer want veel onderzoek laat zien dat bij de meeste kinderen intensief natuurcontact een leven lang doorwerkt. Elk kind heeft het recht met natuur in contact te komen. Contact met de natuur maakt kinderen creatiever, gezonder en socialer. Bovendien leren kinderen beter wanneer ze voldoende kunnen bewegen. Het is van groot belang dat kinderen beseffen dat wij mensen onderdeel uitmaken van de natuur. Door ze actief te laten zijn in de natuur, krijgen ze een beter begrip van de wereld om hen heen en leren ze van de natuur te houden. IVN biedt natuurbeleving en educatie voor ouders en

kinderen professionals op school en in de kinderopvang. De school zien wij als een belangrijke partner om natuur écht een plek te geven in het leven van kinderen. Wij dromen van een natuurrijke school met groene klaslokalen, groene schoolpleinen, voedselbosjes en buitenonderwijs. Onderwijs waar ruimte is voor verwondering. Een natuurlijke omgeving die het natuurlijke gedrag ondersteunt en daarmee ook de natuurlijke verwondering die inherent is aan het kind zijn. Een groene omgeving helpt kinderen om hun eigen nieuwsgierigheid te volgen en hun eigen leerpad vorm te geven. Daarom willen wij samen met het onderwijs (en mogelijk andere organisaties) de komende jaren een Groene Revolutie in gang zetten: van krappe stenen woestijnen naar groene, gezonde oases voor spelen en leren. Een natuurrijke school waar een groen schoolplein en buitenlessen vanzelfsprekend zijn. Waar een natuurjuf of -meester zorg draagt voor verwondering voor de natuur en kinderen weer verliefd laat worden op de natuur. Zo wordt het zaadje geplant voor een levenslange verbinding met de natuur. Dat is van grote waarde aangezien we het hebben over de laatste generatie die iets kan doen aan de klimaatverandering en het verlies van biodiversiteit.

Terugblik

Voor ons als scholengidsen was 2022 een jaar dat de motor, na gedwongen corona-stilte, weer op gang kwam. In het voorjaar hadden we de ontdekwandeling voor de groepen 3 en 4. Dit project bevalt ons erg goed; het spreekt de kinderen enorm aan, zeker als je ze uitdaagt om “de zieke boswachter te vervangen en heel goed alle zintuigen te gaan gebruiken”. Kinderen leven zich goed in hun rol in. 13 Groepen deden mee met in totaal 280 kinderen.

De waterwandeling was een geheel ander verhaal. Niet alleen omdat het de groepen 7 en 8 betreft, maar meer vanwege de opzet. De inhoud is prima, maar we liepen tegen wat knelpunten aan. Een daarvan is provisorisch aangepakt, maar we zullen twee onderdelen moeten herzien. Doel is dat niet-gidsen met een groepje kinderen dit zelfstandig kunnen behappen. Er deden 11 groepen mee met 199 kinderen. Nog niet genoemd: de plek is perfect: het “moerasachtige” gebied in Oss-noord tussen Frankenbeemdweg en Jachtslot.

het viel niet mee, maar lukte wel: bootje vouwen van een rietblad tijdens de waterwandeling

Voor het eerst dit jaar! Een project dat ons aanvankelijk voor de nodige vragen stelde en waar we tijdens de coronaperiode aan gesleuteld hebben: “ons” Tiny Forest project. We gaven het de naam “oerwoud in Oss...?” Schoorvoetend hadden zich 6 groepen met 122 kinderen aangemeld. Schoorvoetend ook de gidsen, maar allengs bleek dat helemaal niet nodig. Als we de schoonheidsfoutjes eruit halen is het een mooi geheel. Niet in de laatste plaats door de professionele uitvoering verzorgd, m.m.v. het NME, door de ontwerp afdeling van de gemeente. Het vierde project betreft de herfst. Er kwamen 6 groepen op af met 108 kinderen. Ook dit project draait al jaren naar tevredenheid.

Ons buitenleslokaal bij Klein bOss in gebruik tijdens een warme zomerdag

Proeftuin op De Wellen: we hebben nu een schooljaar gedraaid naar volle tevredenheid van de school, groepen 5 van de Nicolaas. Ook van ons zelf. En ook wel van het woonzorgcentrum. Probleem is dat het voor de medewerkers van De Wellen een belasting is om bewoners bij onze activiteiten te krijgen.

Vanaf schooljaar 22-23 wordt de inzet verdubbeld: elk seizoen, dus vier keer per jaar komen beide groepen 5 naar de tuin. Uitdaging wordt het betrekken van de bewoners, want daar lijkt steeds minder begeleiding voor beschikbaar.

We hebben een groep op de buitenlesdag rondgeleid in het groen van de schoolomgeving.

We zijn enkele keren op verzoek met schoolklassen gaan wandelen.

Op 12 april hebben we een dag op De Stelt georganiseerd en uitgevoerd met scholengidsen en andere IVN leden voor 80 leerlingen van het TBL. Het programma kwam tot stand in samenwerking met SLO. Henk Smouter c.s. namen een flink deel van het programma voor hun rekening. Een zeer geslaagde dag en voor herhaling vatbaar.

We zijn ook “de boer opgegaan”. Soms letterlijk: het “Fête de la Nature” vierden we op Effe naar Geffen. Een flinke uitdaging en veel werk, maar zeer geslaagd.

Een tweede markt speelde zich af op de kinderboerderij. Daar hadden we een stand (voor volwassenen) en een tweetal hoeken met kind activiteiten. Beide doelgroepen konden ook mee het Klein bOss in voor een korte rondleiding.

de winnaars van de activiteiten tijdens Fête de la Nature, met de drie organisatoren

De coördinator heeft een rondleiding verzorgd voor de secties biologie en aardrijkskunde van het Maaslandcollege bij het Ossermeer. Ook heeft hij een oriënterende fietstocht gehouden met het managementteam van TBL rondom het project Meanderende Maas (Diedense Uiterdijk en Maasakkers). Mogelijk gaat e.e.a. leiden tot een vervolg met leerlingen van die scholen.

We hebben geparticipeerd in de landelijke werkgroep t.b.v. het verder uitzetten van Proeftuinen. Hiervoor was € 75.000,00 beschikbaar – de helft van het gewonnen bedrag van het Prins Bernard Cultuurfonds. We hebben ons met name beziggehouden met het uit verder uitwerken van didactisch materiaal: het proeftuinenproject.

Hetzelfde geldt voor een initiatief van IVN Brabant. Het betreft een streven om te komen tot meer groene scholen: onderwijs dient meer buiten te gebeuren en met meer activiteiten die kinderen laten bewegen.

Tenslotte.

We hebben medio 2022 een doorstart gemaakt met de voorbereiding van een cursus jeugdnatuurgids. Aanvankelijk kwam e.e.a. door omstandigheden wat traag op gang. In september kwam de werkgroep weer bij elkaar en werden spijkers met koppen geslagen. Met enkele organisatoren bezochten we een informatiebijeenkomst van IVN Brabant. Daar hebben we Marion de Cocq bereid gevonden met ons mee te denken. Rond 1 april 2023 willen we met de eerste lesavond beginnen.

De werkgroep bestaat uit een vertegenwoordiger van de vier afdelingen van Noordoost Brabant.

Vooruitblik

Agenda 2023			
Wat	Wanneer	Doelstelling	Thema/doelgroep
lessen in de Proeftuin de Wellen	12-01 / 30-03 / 13-07 Continueren na de zomervakantie	Cross-over ouderenzorg, jeugdeducatie: natuurfacetten en sociale opdracht	2 groepen 5 van de Nicolaasschool

Ontdekwandeling in de Vierwinden	29-03 t/m 06-04	Groepen 3 en 4 met gebruik van alle zintuigen natuur laten ontdekken.	8 schoolklassen
Buitenlesdag rondom de school	4 apr	Aandacht voor het belang en mogelijkheden van buitenles	Leerkrachten en groepen basisonderwijs NME-centra
Tiny Forestproject in klein bOss	11-05 t/m 1 juni	Lessen in Klein bOss	15 schoolklassen
Slootjesdag; ondersteuning door natuurgidsen	11 juni	Beleven en ontdekken	Kinderen en (groot)ouders; NME-centra
Waterwandeling in het plassen gebied langs de Frankenbeemdweg	13-06 t/m 23-06	Kinderen ervaren wat er te ontdekken valt in en rondom water.	9 schoolklassen
Fête de la Nature tijdens Effe naar Geffen	3 sept	Diverse doelgroepen bereiken en meer naamsbekendheid genereren	Breder publiek
Dag van de Duurzaamheid in Klein bOss	15 oktober	Kinderen en volwassenen vergroten hun kennis t.a.v. een duurzame omgeving (tuin)	Breder publiek: kinderen en volwassenen
Herfstwandeling op De Stelt	Okt/nov Opgave door scholen volgt juni 23	Facetten van de herfst ontdekken	schoolklassen
Inzet in B.O.	Op afroep	schoolklassen	Kinderen van groep 1 t/m 8, in overleg
Inzet in V.O. na overleg	na overleg	Afhankelijk van de vraagstelling	Jongeren van 12-16 jr, in overleg
Cursus jeugdnatuurgids	Start maart 2023	Verdieping zittende jeugdgidsen en genereren van nieuwe aanwas/jeugdgidsen	IVN leden en niet-leden (die lid gaan worden)

Met wie

Een groot aantal B.O. scholen uit de gemeente Oss: de scholen die zich ingeschreven hebben voor onze projecten en scholen waar we een speciaal contact mee hebben (Nicolaas, Kleurenbos, Mozaïek e.a.). Enkele V.O. scholen, m.n. TBL en Mondriaan (Hooghuis-Zuid neemt nog contact op voor overleg). IVN-Oss werkgroepen, m.n. Natuurgidsen en Fotowerkgroep. IVN afdelingen uit de regio (Uden, Bernheze, Veghel) en IVN West Maas en Waal (cursus jeugdnatuurgids). IVN-Brabant en IVN-landelijk, voor informatie en ondersteuning (jeugdnatuurcursus), ook bij bepaalde projecten op verzoek. NME. SLO. Woonzorgcentrum De Wellen. Met de gemeente Oss zal overleg volgen over de invulling van het natuureducatiebeleid na het beëindigen van de overeenkomst met natuurcentrum de Maashorst.

5.2 Natuurbeleving voor jong en oud

Wat ons bezielt.

Als IVN Natuurgidsen verbinden we mens en natuur. We laten jong en oud beleven hoe leuk, gezond én belangrijk natuur is. Dat doen we door middel van wandelingen, fietstochten en andere activiteiten. Uitleg over thema's zoals duurzaamheid, maar ook de (bio)diversiteit tijdens de verschillende seizoenen. Tijdens de activiteiten staat samen de natuur beleven en je verwonderen over al het mooie wat de wereld om ons heen te bieden heeft centraal. Onze activiteiten dienen laagdrempelig toegankelijk te zijn zodat zoveel mogelijk mensen zich met de natuur kunnen verbinden. Om niemand buiten te sluiten vragen we daarom geen vaste bijdrage.

De natuur biedt ruimte om los te laten, te vertragen en met al je zintuigen te ervaren. Met het inzicht dat wij als mens iets terug kunnen doen voor de natuur, werken we toe naar recreëren met positieve impact. Steeds meer mensen omarmen de natuur en gaandeweg ontdekken we hoe we bewust kunnen omgaan met de natuur. Door haar niet slechts optimaal te gebruiken, maar ook te sparen en verzorgen. Met deze bewustwording groeit ook een gevoel van verantwoordelijkheid onder recreanten, ondernemers en beleidsmakers.

Door jong en oud actief te laten ervaren hoe leuk, leerzaam, gezond én belangrijk natuur is, willen we een natuurbewuste gedragsverandering bereiken.

Terugblik

Van de 18 wandel- en fietsactiviteiten zijn in 2021 er 4 niet doorgegaan vanwege corona (2) en andere redenen (2). De 14 activiteiten die wel door zijn gegaan hebben t/m oktober 188 deelnemers getrokken. Extrapolerend naar heel 2022 komt dat neer op waarschijnlijk circa 240 deelnemers, een mooi resultaat met weer een gemiddelde van 17 deelnemers per activiteit.

De gidsen hebben als nascholing een uitleg over de eendenkooi gekregen van Fons Mandigers. De nascholing dassen is vervallen. De natuurgidsen hebben ook een bijdrage geleverd aan het Fête de la nature tijdens effe naor Geffe waarbij de kraam druk bezocht was.

In september zijn we weer gestart met een nieuwe Natuurgidsenopleiding samen met IVN Bernheze, Uden en Veghel. Aan deze opleiding zijn 11 gidsen voor IVN Oss gestart. Deze aanwas is wenselijk om het aantal actieve gidsen op peil te houden. Momenteel zijn er nog 20 geregistreerde gidsen, maar door diverse nevenactiviteiten binnen IVN is het aantal actieve gidsen die deel nemen in het activiteitenprogramma lager.

Vooruitblik

Het nieuwe programma voor 2023 bestaat uit inmiddels traditionele elementen en enkele nieuwe onderwerpen. Zo zal er nog meer aandacht zijn voor klimaatverandering, duurzaamheid en stikstof tijdens een aantal wandelingen en fietstochten. Ook zijn er nieuwe thema's zoals de tuinvogeltelling en de wereld-verteldag waarop wordt aangehaakt.

Wandel- en fietsprogramma 2023				
Datum	Type	Thema	Onderwerp	Samenwerking
29-jan	wandeling	Landelijke tuinvogeltelling	Tuinvogeltelling: Vogels kijken in park en tuin	met vogelwerkgroep
12-feb	wandeling		Welk dier was hier? Maashorst	
5-mrt	wandeling	Wereld verteldag	verhalen over natuur en landschap. Grafheuvels Zevenbergen	
26-mrt	wandeling	Jeugd	Natuur in de stad fotowerkgroep & publiek met foto competitie	Wandeling voor fotowerkgroep en parallel eventueel publiekswandeling met fotowedstrijd voor kinderen.
23-apr`	wandeling	Klimaat	Ruimte voor de rivier, stikstof. Hemelrijkse Waard	
5-mei	wandeling		Avondwandeling ergens in t bos Herperduin	
3-jun	fietstocht		Kildonkse molen en kasteel Heeswijk	
18-jun	wandeling	Jeugd	Waterdiertjes scheppen	
25 juni	fietstocht		Beverexcursie eendenkooi	
19-jul	wandeling	Senioren	Senioren wandeling met koffie	
30-jul	fietstocht	Biodiversiteit	Over de bloemetjes en bijtjes, fietstocht langs akkers & bloemenranden	Met vlinderwerkgroep
19-aug	wandeling		Wandelen over de Munse Hei	
10 sep	wandeling		Gallen & mineerders	
24-sep	fietstocht	Duurzaamheid	Gezinsfietstocht langs Tiny forest en de oude perenboom	Met werkgroep jeugdguiden
15-okt	wandeling		Paddenstoelen zoeken. Land van Tosse	
28-okt	wandeling	Duurzaamheid	Nacht van de nacht Hemelrijkse waard	Landelijke Nacht van de Nacht
19 nov	wandeling	Cultuur	Poëzie wandeling	Samen met PPO
27-dec	wandeling		Oudejaarswandeling	

Met wie

Om samenwerking tussen de verschillende IVN werkgroepen te bevorderen zijn er een drietal onderdelen waarbij wordt samengewerkt met resp. de vogelwerkgroep, de insectenwerkgroep, de jeugdnatuurguiden en de fotowerkgroep. De poëzie-wandeling samen met Poëzie Podium Oss staat ook weer op de agenda. Voor de NGO wordt samengewerkt met IVN Bernheze, Uden en Veghel.

5.3 Natuurbeleving voor ouderen

Wat ons bezielt

Natuur doet je goed! Wij genieten samen met hen van dingen uit en in de natuur. Dit rakelt vaak mooie herinneringen op, of gewoon een glimlach, een blij gezicht.

Terugblik en vooruitblik

Ook dit jaar gooide Corona wel eens roet in het eten, maar gelukkig zijn de activiteiten deels wel doorgegaan. Voor volgend jaar hopen we alles weer te kunnen doen. Daarbij zou het mooi zijn als meer IVN-ers ons team komen versterken, zodat we meer verpleeghuizen kunnen bezoeken.

Onder de paraplu van Natuur doet je goed doen we in Oss 2 activiteiten met mensen met dementie.

De Natuurkoffer

Met de Natuurkoffer brengen we de seizoenen tot leven in de huiskamer van de bewoners in CorteFoort. We doen dit door alle zintuigen te prikkelen, met liedjes, mooie foto's, zingende vogels, bloemen en takken om te voelen en te ruiken. Tot slot iets lekkers, dat past bij het seizoen.

De Natuurwandeling

Met bewoners, die nog naar buiten kunnen en willen, beleven we de seizoenen (behalve de winter)buiten. We wandelen door het naastgelegen park en laten van alles zien, voelen, ruiken en doen. Hiervoor zijn de familie, verwanten of vrijwilligers ingeschakeld om de rolstoel, die meestal nodig is, voort te duwen. In het najaar bezoeken we ook de Dahliatuin in bloei.

Met wie

Voor deze activiteiten werken we samen met de activiteitenbegeleider van het verpleeghuis CorteFoort. Verder kunnen we altijd een beroep doen op de landelijke IVN-begeleider José de Jonge, die het project Grijs, Groen en Gelukkig doet; de Natuurkoffer en natuurwandeling zijn daar onderdeel van.

Contact: voor meer info, of als je wilt meedoen, bel of mail met ons via:
Anneke de Bres, T 06-22662717 annekedebres@gmail.com

6 Flora en fauna in natuurinclusief Oss

6.1 Vegetatie

Wat ons bezielt

De leden van de werkgroep vegetatie houden zich bezig met het inventariseren van wilde planten in de Gemeente Oss en ruime omgeving.

Wij doen dit o.a. voor FLORON (Floristisch Onderzoek Nederland), Natuurmonumenten en Landschapsbeheer maar ook voor particulieren als die hierom vragen.

Naast het zinvolle inventariseren en het op die manier meewerken aan het vastleggen van gegevens over en de ontwikkeling van wilde planten, heeft het ook een sociale functie van elkaar ontmoeten en van elkaar leren.

Terugblik en vooruitblik.

We hebben de volgende inventarisaties gedaan in 2022:

- Voor Natuurmonumenten 3 PQ's (permanente quadranten) in de Hemelrijkse Waard, deze hebben we 2x bezocht.
- Voor FLORON hebben we 3 km hokken, de Kanonsberg, Herperduin/ Bosweg en een in Heesch gedaan.
- Op landgoed de Berkt in Heesch hebben we op verzoek van de eigenaar die bezig is met bloemrijk grasland 3 PQ's gedaan. We hebben afgesproken dit om de 3 jaar te herhalen om de ontwikkeling van de kruiden te kunnen volgen.

Dit jaar hebben we ook het Munven en een ingezaaid perceel aan de Gewandeweg op verzoek van de boer geïnventariseerd.

In het kader van het project Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) hebben we in 3 gebiedjes gekeken welke planten, insecten en vogels er te vinden zijn. We zijn in Herpen in Wilgendaal en Lindenpad/Erfdijk geweest en in Berghem bij de visvijver aan het Waatselaar.

In de zomer zijn we naar natuurgebied Meinerswijk bij Arnhem geweest en in de herfst voor een paddenstoelenwandeling naar het Wijboschbroek.

Peter van de Meijden en Jan van den Heuvel hebben een cursus Wilde Planten voor beginners gegeven in Oss en in Grave bestaande uit 4 theorie lessen en 2 excursies. Zowel in Oss als in Grave waren er 20 deelnemers die zeer enthousiast waren.

In 2023 gaan we weer inventariseren voor Floron en Natuurmonumenten en ook het Ganzenven is aan de beurt.

Met wie

Wij werken samen met FLORON, SLO, Natuurmonumenten en andere IVN afdelingen zoals Bernheze, Veghel en Grave. Binnen IVN is er contact met Groen en Ruimte en de Natuurgidsen.

6.2 Vlinders, libellen en Insecten

Wat ons bezielt

Ons werkgroep bestaat uit 33 leden verdeeld over IVN Oss en IVN Bernheze.

Van april tot oktober worden er wandelingen gemaakt om de vlinders, insecten en libellen te kunnen monitoren. Dit is nodig om een beter beeld te krijgen van de toestand van de natuur. Door gegevens te verzamelen kunnen ze nl. nog beter beschermd worden.

Door deze wandelingen en excursies voelen wij ons een met de natuur. Wij ontdekken eitjes, larven en rupsen en proberen het op naam te brengen via de Obsidentify app.

Ook worden er lezingen gehouden en proberen we onze kennis dmv fotopresentaties bij te houden. In samenwerking met de Vlinderstichting, gemeente en SLO werken wij aan projecten om Oss en omgeving tot een mooi en leefbaar gebied te maken voor de vlinders, insecten en libellen.

Terugblik en vooruitblik

Afgelopen jaar hebben wij 2 presentaties, 11 wandelingen en 5 nachtvlindertellingen gedaan waaronder 1 in samenwerking met werkgroep WEL voor het grote publiek. Er is een bijen telling gedaan in de vrij jonge fruitpluktuin en wij hebben ons gepresenteerd op Fête de la Natura bij Effe naar Geffe. Via de digitale Nieuwsbrief proberen wij nog meer weetjes aan de man te brengen en vanuit de Vlinderstichting wordt er jaarlijks een Landelijke Vlinderdag georganiseerd in Wageningen. Dit keer was het on-line te volgen ivm corona.

Voor het jaar 2023 staan er weer vele wandelingen op het programma. Zo ook bijen en nachtvlinder tellingen. Ook verschillende presentaties van eigen 'bodem' en vele presentaties op de landelijke

vlinderdag, een feestdag omdat de Vlinderstichting 40 jaar bestaat. En een samenwerking met natuurgidsen van IVN Oss staat nog op de planning.

Agenda 2023			
Wat	Wanneer	Doelstelling	doelgroep
Fotopresentatie	Januari	Kennis vergaren	IVN Oss/ Bernheze
Presentatie	Februari	Kennis vergaren	IVN Oss/ Bernheze
Landelijke Vlinderdag	4 Maart	Kennis vergaren	Algemeen voor iedereen
Nationale Bijen telling	15 April	Monitoren	VLWG en Medewerkers fruitpluktuin
Vlinderwandeling	30 April	Monitoren	IVN Oss/ Bernheze
Vlinderwandeling	14 Mei	Monitoren	IVN Oss/ Bernheze
Nachtvlinderen	19 Mei	Monitoren	VLWG
Vlinderwandeling	28 Mei	Monitoren	IVN Oss/ Bernheze
Vlinderwandeling	11 Juni	Monitoren	IVN Oss/ Bernheze
Nachtvlinderen	16 Juni	Monitoren	VLWG
Vlinderwandeling	25 Juni	Monitoren	IVN Oss/ Bernheze
Vlinderwandeling	9 Juli	Monitoren	IVN Oss/ Bernheze
Nachtvlinderen	14 Juli	Monitoren	VLWG
Vlinderwandeling	23 Juli	Monitoren	IVN Oss/ Bernheze
Zomervakantie fietstocht langs bloemenranden	30 Juli	Kennis doorgeven	IVN Oss/Bernheze + Publiek ism Natuurgidsen
Vlinderwandeling	6 Augustus	Monitoren	IVN Oss/ Bernheze
Nachtvlinderen	18 Augustus	Monitoren	VLWG
Vlinderwandeling	20 Augustus	Monitoren	IVN Oss/ Bernheze
Vlinderwandeling	3 September	Monitoren	IVN Oss/ Bernheze
Nationale Nachtvlindernacht	15 September	Monitoren/Kennis doorgeven	IVN Oss/Bernheze + Publiek ism ?
Vlinderwandeling	17 September	Monitoren	IVN Oss/ Bernheze
Vlinderwandeling	1 Oktober	Monitoren	IVN Oss/ Bernheze
Evaluatie 2023	18 Oktober	Wat ging er mis? Verbeterpunten voor 2024	VLWG

Met Wie

Wij werken nauw samen met de Vlinderstichting, Gemeente en SLO en wordt er aansluiting gezocht bij activiteiten met vooral jongeren en publieksactiviteiten.

6.3 Vogels

Wat ons bezielt

De Vogelwerkgroep heeft als belangrijkste doel de in het wild levende vogels te beschermen en zo mogelijk ook hun natuurlijke habitat. Daarbij staat het plezier in vogels kijken en hun gedrag te bewonderen voorop. Inventarisaties, tellingen, wandelingen en excursies zijn de belangrijkste activiteiten. Via enkele app-groepen vindt continue uitwisseling plaats van bijzondere ontdekkingen e.d. Ook lezingen en cursussen worden geactiveerd.

Vanuit deze activiteiten wordt inbreng geleverd aan de werkgroep Groen en Ruimte voor allerlei (vooral gemeentelijke) plannen en projecten.

Meegeholpen wordt aan monitoring (van de natuurgebieden), landelijk maar ook bijv. tav de natuurgebiedjes van de gemeente en in beheer bij SLO. En bij gelegenheid worden bijzondere uitvoeringsactiviteiten ondernomen zoals de bouw van een vlotje voor visdiefjes in de Hemelrijkse Waard (en meegeholpen aan) de bouw van de vogelkijkhut bij het Ossermeer.

Rode wouw boven Hemelrijksewaard
Foto: Mat Houben

Ook is er koppeling met werkgroepen van andere instanties zoals tav roofvogels, uilen en weidevogels e.d.. SLO, Sovon, Vogelbescherming, Brabants Landschap, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Brabantse Milieufederatie en de Agrarische Natuurvereniging zijn bekende instanties, waar meer en minder uitwisseling van informatie e.d. mee plaatsvindt.

Diverse leden draaien daarvoor ook bijzondere diensten zoals het ringen, het hangen van kasten en het beschermen van legsels in de polder.

Terugblik en vooruitblik

De werkgroep blijft stabiel met plm 60 leden. Er is wel een onderscheid te maken in het actieve deel en een minder actief deel. Ook is sprake van een zekere vergrijzing.

Op gepaste wijze is afscheid genomen van Bas van de Kar als coördinator. Johan Klaazen heeft zijn functie overgenomen. Samen met Lieke Nijholt wordt voortaan de aansturing van de werkgroep gevoerd.

Opening Koekeloer

Een zekere mijlpaal was de viering van het 40-jarig bestaan van onze werkgroep (eigenlijk per 2019) - ook het laatste werkstuk van Bas -. Met de kijkhut “de Koekeloer” nabij het Ossermeer – in aanwezigheid van een deelnemer van het eerste uur Jan Timmers - is hieraan een blijvende herinnering gemaakt.

De gebruikelijke tellingen (Hertogswetering, bosuil, klapekster, nationale vogelweek, Euro Bird Watch, trek), excursies/reisjes (Ameland, Biesbosch, pier van IJmuiden) met wandelingen (Uiterwaard Megen, de Raam, Herperduin, de Stelt, Groene Dijk) zijn het cement van de werkgroep. Het experiment met een maandelijkse zondagswandeling wordt gezien en mogelijk omgezet naar een za- of zo- wandeling. Nieuw waren de uitstapjes met leden van andere werkgroepen naar de natuurgebiedjes in Oss in beheer bij SLO. Leuk en leerzaam.

Op een aantal fronten wordt ingezet op:

- Meer activiteiten voor publiek/jongeren
- Beter op maat maken en strakker organiseren van activiteiten
- Hechter samenwerken met andere werkgroepen/instanties
- Actiever naar buiten brengen van informatie – ook tbv evaluatie van beleid e.d. –
- Intensiever de nieuwe ontwikkelingslocaties “spotten” op vogelbelangen tbv de inbreng in ontwikkelperspectief (windmolens polder, recreatie Geffense Plas, A59, plannen Ravenstein en Geffen e.d.)
- En zo mogelijk meer mogelijkheden voor het “spotten” (bijv. met kijkplekken/hutten)

Agenda 2023		
Bosuittelling	jan	BMP
Hertogswetering	jan	
Vergadering VWG	jan	
Nieuwjaarsbijeenkomst	jan	Ontbijt
Winterexcursie	jan	Werkgebied
Weekendwandeling	jan	
Tuinvogeltelling	jan	PM Publieksevenement samen met Natuurgidsen
Klakekstertelling	feb	
Hertogswetering	febr	
Weekendwandeling	feb	
Vergadering VWG	mrt	

Agenda 2023		
Hertogswetering	mrt	
Weekendwandeling	mrt	
Voorjaarsexcursie	mrt	Werkgebied
Nationale Vogelweek	april	Samen met Natuurgidsen
Weekendwandeling	april	
Big Day	mei	
Vergadering VWG	mei	
Voorjaarsreis	mei	
Weekendwandeling	mei	
Activiteit jongeren	mei	
Excursie	mei	Werkgebied
Weekendwandeling	juni	
Vergadering VWG	sept	
Excursie	sept	Biesbosch ?
Weekendwandeling	sept	
Euro Bird Watch	okt	
Weekendwandeling	okt	
Najaarsreis	okt	
Excursie	okt	Werkgebied
Vergadering VWG	nov	
Hertogswetering	nov	
Weekendwandeling	nov	
Excursie	dec	Werkgebied
Weekendwandeling	dec	
Klapekstertelling	dec	

Met wie

Extern wordt vooral aangesloten bij activiteiten van Vogelbescherming en Sovon (tellingen en activiteiten zoals Euro Bird Watch, Nationale vogelweek, BMP-tellingen) en de werkgroepen uilen, roofvogels en weidevogels van organisaties zoals Brabants Landschap en de Agrarische Natuur Vereniging. Intern wordt aansluiting gezocht bij activiteiten rondom jongeren, publieksactiviteiten en externe exposure.

7 Natuurfotografiewerkgroep

Wat ons bezielt

Wij zijn gepassioneerd door het maken van mooie foto's in de natuur. Om dit te bevorderen, bekijken en bespreken wij foto's. Er worden foto-excursies georganiseerd en lezingen gegeven. De fotoavonden worden eens per maand gehouden (zie agenda) en duren twee uur. Meestal volgens

een vast stramien: 1e uur techniek, spreker of presentatie, 2de uur foto's bekijken en bespreken rond een thema. Deze thema's worden jaarlijks vastgesteld. Het bezoek van de avonden en deelnemen aan excursies is uiteraard geheel vrijblijvend. Doel is te komen tot een betere foto.

De werkgroep staat open voor iedereen; zowel voor beginners als voor gevorderden. Tevens maakt het niet uit of je beschikt over een eenvoudige compact camera of een dure spiegelreflex.

Enthousiaste groep op Wisentenexcursie

Foto: Ellen Mattaar

Terugblik en vooruitblik

Het seizoen 21/22 is dankzij corona nogal hobbelig verlopen. Het maakte het organiseren van excursies nogal ingewikkeld en de opkomst was wisselend, soms zeer laag. Het seizoen begon hoopvol met een geweldige excursie naar de grondeekhoorns in Tilburg. Dit leverde werkelijk veel fantastische foto's op. Daarop volgden excursies naar het Putje, wederom een groot opkomst met prachtige resultaten. Helaas gooide daarna corona weer roet in het eten en moesten we voor een aantal bijeenkomsten overschakelen naar digitaal. Gelukkig mochten we op een gegeven moment gebruik maken van de Metoor die veel groter is waardoor wij afstand met elkaar konden houden. Dit is zo goed bevallen dat wij besloten hebben om het als vaste locatie te gebruiken voor de clubavonden.

Ons groepsreis naar Helgoland was een groot succes. Ook komend seizoen gaan we samen op pad maar wel dichterbij – dit keer naar Texel. Wij hebben een professionele fotograaf gevonden die ons een workshop over kunstfotografie zal geven.

Zeehond op eiland Dune (Helgoland)

Foto: Paulien van Berlo

Wij denken een spannend programma opgesteld te hebben voor het komend seizoen. Wij merken dat vooral beginnende fotografen behoefte hebben om meer te leren over techniek en wij willen ons

daar meer op focussen. Wij gaan ook meer met opdrachten werken -zowel een jaaropdracht als tijdens de excursies; hopelijk een stimulans om nog meer fotografisch te kijken.

Wij zouden graag ook een tentoonstelling willen organiseren, wij gaan kijken of dit financieel mogelijk is.

Wat afgelopen seizoen niet gelukt is maar waarop wij nog steeds hopen:

- Dat wij onze foto's aan andere IVN leden (Oss/landelijk?) digitaal kunnen delen
- Een publiekslezing organiseren door een landelijke bekende fotograaf

Agenda 2022/23		
Wat	Wanneer	Thema
Clubavond	20 september	Bespreking programma komend seizoen Opdrachten excursie Fotobespreking: vakantiefoto's
Excursie	Zondag 25 Sep	Apenheul
Clubavond	18 oktober	Technisch: workflow fotobewerking lightroom/photoshop/faststone Fotobespreking Apenheul
Excursie	23 oktober	Wisenten obv IVN Oss
Clubavond	22 november	Presentatie: Landschapsfotografie Patricia Fotobespreking: Wisenten
Excursie	26 november	Oisterwijkse Vennen
Clubavond	13 december	Presentatie: Springstaartjes Alex Pansier Fotobespreking Landschap
Excursie	18 december	Springstaartjes (Maashorst)
Clubavond	17 januari	Presentatie: Nachtfotografie Fotobespreking springstaartjes
Excursie	5 februari	Volle maan wandeling Hemelrijkse Waard obv IVN Oss
Clubavond	21 februari	Technisch: vervolg workflow fotobewerking lightroom/photoshop/faststone Fotobespreking Volle maan wandeling
Excursie	25 februari	Hoogwater (indien van toepassing)
Clubavond	21 maart	Presentatie: Stadsnatuur Fotobespreking hoogwater
Excursie	26 maart	Stadsnatuur obv gids IVN Oss
Clubavond	18 april	Presentatie: Wilde bloemen Fotobespreking Stadsnatuur

Agenda 2022/23		
Wat	Wanneer	Thema
Excursie	22 april	Zwarte water, Zwolle (kievitsbloemen)
Clubavond	16 mei	Presentatie: Bommelerwaard Eric van Schaijk Fotobespreking Kievitsbloemen
Excursie	21 mei	Munnikenland obv Eric van Schaijk
IVN on Tour	16-19 juni	Texel obv Jan Smits
Clubavond	20 juni	Portfolio Alex Pansier Fotobespreking Munnikenland
Excursie	25 juni	Botanische tuinen Utrecht

Met wie

Samenwerking met andere werkgroepen, landelijk/provinciaal IVN, SLO, Sovon etc:

- Wij willen gebruik maken van de kennis en kunde van de gidsen (ook van andere IVN afdelingen, bijv. Zwolle)
- Wij leveren foto's graag voor communicatiedoeleinden (website, facebook, Inzoemen)
- Wij delen graag onze digitale kennis

8 Bestuur IVN afdeling Oss

8.1 Samenstelling en werkwijze bestuur

De ca 250 leden van IVN afd. Oss bouwen kennis op van de natuur hier in de regio en willen die kennis met je delen. IVN afd. Oss is een van de 160 lokale afdelingen van IVN Landelijk, welke verdeeld zijn over 22 regio's in Nederland. IVN afd. Oss verwezenlijkt zijn doelen met inventariseren wat er is (monitoren), ad-hoc en gestructureerd volgens eigen programma's en programma's van andere organisaties (o.a. KNNV, FLORON, SOVON, RAVON, Vlinderstichting, Vogelbescherming Nederland, gemeente of andere organisaties) en verspreidt die kennis door middel van lezingen, excursies, deelname in projecten en beleidsbeïnvloeding.

Het bestuur bestaat uit een door de algemene ledenvergadering vast te stellen aantal van ten minste drie natuurlijke personen, bij IVN zijnde de voorzitter, de penningmeester en de secretaris, ook het bevoegd bestuur. Deze bestuursleden worden steeds gekozen voor een periode van drie jaar.

De voorzitter wordt gekozen door de algemene ledenvergadering en daar benoemd. De overige twee bestuursleden worden benoemd door de leden van het Algemeen Bestuur (AB). De drie genoemde bestuursleden vormen samen met twee IVN-leden het Dagelijks Bestuur (DB).

IVN Oss bestaat uit een Algemeen Bestuur (coördinatoren werkgroepen, redactie en DB) en Dagelijks Bestuur (bevoegd bestuur en twee leden). Om invulling te geven aan haar missie vormen het Algemeen en Dagelijks Bestuur een netwerkorganisatie. Dit hecht netwerk stelt ons in staat natuur in onze leefomgeving optimaal te beleven, kennis op te bouwen én te delen met onze omgeving.

Bestuur 2023	Algemeen/ Dagelijks Bestuur	Wie/trekker	e-mail
Voorzitter	AB/DB	Geert Versteijlen	ivnoss.voorzitter@gmail.com
Secretaris	AB/DB	Hanny Wagemakers	ivnoss.secretariaat@gmail.com
Penningmeester	AB/DB	Maria Schoffelmeeer	ivnoss.penningmeester@gmail.com
Natuurbeleving			
Redactie bladen webmaster	AB/DB AB/DB	Jopie Stevens Frank van Dorst	ivnoss.redactieinzomen@gmail.com webmaster.oss@ivn.nl
Jeugd	AB	Frans van Welie	ivnoss.jeugdnatuurguidsen@gmail.com
Volwassenen	AB	Trinette Stolle Smits	ivnoss.natuurguiden@gmail.com
Ouderen	Geen AB-lid	Anneke de Bres,	annekedebres@gmail.com
Duurzaamheid			
Mensen, Biodiversiteit en klimaat in balans	AB	Frank van Dorst	ivnoss.groenenruimte@gmail.com
Flora en fauna			
Vogels	AB	Johan Klaazen	ivnoss.vogels@gmail.com
Vegetatie	AB	Willemien v Gemert	ivnoss.vegetatie@gmail.com
Vlinders en insecten	AB	Sandra Houben	ivnoss.vlinders@gmail.com
Natuurfotografie	AB	Patricia van Orsouw- Kirkman	ivnfotocluboss@gmail.com

Voormalige werkgroep scholengidsen heeft (ook) unaniem besloten om verder als werkgroep "jeugdnatuurguids" door het leven te gaan. We richten ons ook en steeds meer op oudere jeugd (van 4 tot 18 jr.). Bovendien hebben we geen directe relatie met scholen. Het account van de coördinator is overeenkomstig aangepast: ivnoss.jeugdnatuurguidsen@gmail.com

Van onze leden is ongeveer 60 % actief in de bovengenoemde werkgroepen. De interactie binnen het netwerk is cruciaal. De werkgroepen, die zich richten op flora en fauna, richten zich op het vergaren van kennis en monitoring. Zij vormen de kennisbron voor onze educatieve activiteiten en inzet voor duurzaamheid.

Per 1 januari 2023 komt de werkgroep WEL te vervallen. Alle activiteiten van deze werkgroep zullen worden overgenomen door de overige werkgroepen.

Lezingen	Alle werkgroepen
IVN ledendag	Coördinatoren vogelwerkgroep, fotowerkgroep en natuurgidsen
Jaarvergadering/ALV	De organisatie van de ALV wordt in 2023 uitgevoerd door de leden van de DB
IVN-weekend	Deelnemende leden
Fete de la Nature	Alle werkgroepen.

Bestuursleden worden voor een periode van drie jaar benoemd door de Algemene Vergadering. De voorzitter stelt zich kandidaat voor het voorzitterschap. Frans van der Welie (jeugdnatuurguidsen) en

Johan Klaazen (vogels) nemen formeel waar en stellen zich kandidaat voor benoeming in het AB door het ALV in februari 2023.

8.2 Terugblik en vooruitblik

Ook in 2022 hebben we ons bezonnen over de wijze waarop we jongeren beter kunnen betrekken bij IVN. De eerste contacten met o.a. middelbare scholen zijn gelegd. Zo heeft een activiteit plaatsgevonden in Landerij van Tosse voor leerlingen van het TBL Oss. Stichting Landschapsbeheer en de werkgroep scholengidsen IVN Oss hebben dit mee georganiseerd. Positief wordt hierop teruggeblikt. In 2023 wordt verder aandacht besteed aan de wijze waarop we jongeren meer kunnen betrekken. (zie hoofdstuk 5)

Ook de relaties met Stichting landschapsbeheer hebben een impuls gekregen. Hetzelfde geldt voor de relaties met landelijk en provinciaal IVN. Dit jaarplan getuigt hiervan. Het bestuur heeft gezien of we voldeden aan de Wet Bestuur en Toezicht en heeft daar waar nodig actie ondernomen. Zo is een verzekering afgesloten als dekking voor de bestuurlijke aansprakelijkheid. Verder is voldaan aan de wettelijke eis om UBO's in te schrijven bij de Kamer van Koophandel. In het geval van IVN Oss betreft dit de vermelding van de namen van voorzitter, penningmeester en secretaris. Het protocol "in veilige handen" is geëvalueerd. Er hebben zich de afgelopen jaren geen incidenten voor gedaan. Het protocol en vertaling in huishoudelijk reglement zijn minimaal aangepast.

In 2022 heeft voor het eerst sinds Corona weer de Algemene Ledenvergadering (op locatie) en de bijeenkomst voor nieuwe leden van IVN Oss plaatsgevonden.

Vanaf 2022 is de huisvesting verdeeld over twee locaties: NME voor vergaderingen en bijeenkomsten met weinig deelnemers, Ontmoetingscentrum Metoor voor grotere groepen. Dit verloopt goed.

Ook in 2023 wordt gebruik gemaakt van NME en Ontmoetingscentrum De Metoor.

In 2024 bestaat IVN Oss 50 jaar! In 2023 willen we ons bezinnen op de invulling van het jubileumjaar. Daarbij kunnen we ook een deel van onze algemene reserve inzetten. Tijdens de ALV van 2023 zal het jubileum ter sprake komen en wordt voorgesteld een werkgroep op te richten.

Agenda 2023	
Wanneer	Activiteit
15 januari	nieuwjaarsreceptie
28 febr	Jaarvergadering IVN Oss
3 jan., 14 febr., 4 apr., 30 mei., 11 juli., 22 aug., 17 okt., 5 dec.	DB Bestuursvergadering IVN oss
10 jan., 7 mrt., 9 mei., 4 juli., 5 sept., 7 nov	AB/IVN Oss
14 nov.	Verwelkoming nieuwe leden IVN Oss
20 mrt., 19 juni, 18 sept. en 11 dec.	Regio-overleg IVN
25 mrt, 24 juni, 23 sept, 16 dec.	Landelijke raad IVN

8.3 Communicatie

De communicatiemix van de afdeling Oss bevat een aantal communicatiekanalen. Daar waar nodig wordt onderling een en ander afgestemd:

- IVN Landelijk: 'Mens en natuur', een kwartaalblad met landelijke thema's
- 'Inzoemen' vier keer per jaar (kwartaal). Bevat achtergrondartikelen en belangrijke items .Het blad Inzoemen is in handen van drie personen met als contactpersoon Jopie Stevens:
ivnoss.redactieinzoemen@gmail.com

- Digitale nieuwsbrief maandelijks. Bevat kort nieuws van werkgroepen met agenda van activiteiten de komende maand. De digitale nieuwsbrief is in handen van Greetje van Bakel: houtvangreetje@hotmail.com
- Instagram. Korte berichten en foto's over diverse onderwerpen betrekking hebbende op het IVN. Instagram wordt ingevuld door Inge van den Heuvel (lvnoss.Instagram@gmail.com)
- Digitale nieuwsbrief van Stichting Landschapsbeheer (SLO),
- Website IVN afdeling Oss, facebook en twitteraccount worden verzorgd door Frank van Dorst (webmaster website IVN Oss (webmaster.oss@ivn.nl)

De website van IVN Nederland is in 2022 vernieuwd en heeft extra werk achter de schermen geleverd voor het opschonen en overzetten van het oude naar het nieuwe systeem. De bezoeker heeft daar niets van gemerkt.

Aandachtspunt voor komend jaar is een goede afstemming tussen welk nieuws en informatie via de nieuwsbrief, Inzoemen en/of via de social media's worden gecommuniceerd.

Streven voor 2023 is om voor ieder communicatiemiddel en -kanaal een zgn. 'achtervang' ingewerkt te hebben. Dat maakt de gevoeligheid van uitvallen en/of tijdelijk wat minder tijd beschikbaar hebben kleiner en waarborgt continuïteit voor de inzetbaarheid van de middelen.

8.4 Financiën

Op voorstel van de kascommissie heeft de Algemene Ledenvergadering begin 2022 decharge verleend aan het bestuur over het verslagjaar 2021.

Bij het opstellen van de begroting 2023 zijn diverse bezuinigingen verwerkt waardoor de begroting een sluitend resultaat geeft. De begroting is in 2023 opnieuw opgebouwd in overleg met de coördinatoren van de verschillende werkgroepen. Er is rekening gehouden met de groei van het aantal leden de afgelopen jaren. Daarnaast is de contributie gestegen van € 24,- naar € 25,-. Hierdoor worden de contributie opbrengsten hoger geraamd op € 5.800 in 2023.

De uitgaven zijn voor het belangrijkste deel bedragen die gebaseerd zijn op meerjarige afspraken of terugkerende activiteiten. De post Landelijke bijdrage is gestegen door de toename van het aantal leden en de verhoogde afdracht met € 0,50 per lid.

**IVN Vereniging voor Natuureducatie
afd.Oss**

	Jaarverslag 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
	€	€	€
Inkomsten			
Contributie/donaties	5.459	5.400	5.800
Cursussen/wandelingen/scholen	243	1.000	700
Inzet voorziening projecten tbv jubileum vogelwerkgroep		2.400	
4 scholenprojecten met 800 deelnemers		800	800
Subsidie Gemeente Oss	5.510	5.510	5.800
Totaal	11.212	15.110	13.100
Kosten groepen			
Bureau/Bestuurskosten	578	1.000	850
Publiciteit	2.798	2.750	2.750
Representatiekosten	266	750	905
Materiaalkosten	107	450	390
Cursussen/lezingen	1.468	1.200	1.460
Huisvesting	2.353	3.200	3.400
Landelijke bijdrage	2.466	2.650	2.600
Begroting vegetatiegroep		265	
Begroting fotoclub		300	
Begroting vogelwerkgroep		600	
40-jarigbestaan vogelwerkgroep		2.400	
Begroting scholenwerkgroep		375	
Begroting werkgroep natuurgidsen		350	
Huisvesting buiten NME		1.500	500
Incidentele lasten	178		245
Totaal	10.214	17.790	13.100

Balans per 01-11-2022	01-11-2022		31-12-2021	
	Activa	Passiva	Activa	Passiva
Algemene reserve		21.675		20.678
Reserveprojecten		5.702		5.513
Reserveproject VWG		700		1.200
ING Bank	5.855			6.723
Triodosbank	22.944		22.964	
Totaal vooruitbetaald	664			923
Donatie Fam.Strooper				97
Donatie tbv VWG				1.000
IVN Weekend voorschot				344
Totaal Nog te betalen				781
(voorlopig) Positief resultaat		1.386		997
	29.463	29.463	30.610	30.610

Door de recente stijging van de energielasten is de verwachting dat de huur van de vaste ruimte bij NME en ruimtes voor grotere bijeenkomsten bij de Metoor meer zal stijgen dan in deze begroting is voorzien. Tevens is geen rekening gehouden met de doorwerking van de algemene sterke prijsstijgingen in 2022. Hoe dit zal uitvallen is nog niet bekend.

8.5 Samenwerking met partners

8.5.1 Samenwerking binnen IVN

Inleiding

In de Landelijke en provinciale discussie over één IVN tekent zich een breed draagvlak af om regionaal meer samen te werken met een professional als linking pin. In de bijeenkomst “samen meer bereiken” is onze regio als pilot aangewezen. Dit als resultante van ons regio-overleg.

Doelstelling

De banden binnen landelijk, provinciaal en regionaal IVN worden aangehaald. Samen kunnen we meer bereiken als één IVN. Kennis en kunde van de afdelingen, provinciaal en landelijk IVN effectief worden benut om maximaal resultaat te bereiken.

Uitgangspunten

IVN Uden, Bernheze en Veghel en Oss vormen één regio. De regio heeft één vertegenwoordiger in de Landelijke Raad. De regio heeft één beroepskracht vanuit IVN Brabant als eerste aanspreekpunt, die ieder kwartaal deelneemt aan bij het regio-overleg. Zowel landelijk als provinciaal wordt gestreefd om de regionale samenwerking verder te versterken. Dat doen we langs de volgende lijnen:

- Alle activiteiten van de vier afdelingen zijn in beginsel voor de leden toegankelijk.

- De inzet van inzet van communicatie naar buiten wordt op elkaar afgestemd. Input voor regionale nieuwsbrieven en bladen wordt onderling gedeeld en eventueel geplaatst.
- De werkgroepen werken “grenzeloos” en benutten elkaar maximaal.
- Wij zijn elkaars achtervang in het kader van “in veilige handen”
- Penningmeesters wisselen kennis, vaardigheden en ervaringen uit om van elkaar te leren.
- Een proef wordt gestart om een professional te laten optreden in het regio-overleg als linking pin tussen IVN Brabant en de afdelingen in de regio. Hij/zij:
 - Stelt samen met de voorzitter de agenda van het regionaal overleg op.
 - Heeft inzicht in de landelijke en regionale activiteiten en doet voorstellen ter zake. Desgewenst laat hij/zij zich vergezellen door een collega.
 - Draagt zorg voor afstemming landelijke-, regionale- en afdelingsjaarplanning in termen van inzet, inhoud en financiële middelen.
 - Is bij voorkeur met projecten actief in de regio ter ondersteuning van vrijwilligers en met doelgroepen.
- Bezien wordt of we Intranet regionaal beter kunnen benutten. Webmasters benutten elkaar kennis en kunde.

Natuureducatie

Ivn vergaart en verspreid kennis over natuur en milieu om op deze wijze bij te dragen aan behoud en herstel.

Dit doen zij door:

- Bij te dragen aan landelijke campagnes van IVN en partners. (slootjesdagen, vogeltellingen, buitenlesdag etc)
- Excursies en lezingen
- Projecten geïnitieerd door IVN Brabant zoveel mogelijk in afstemming met de afdelingen

In bijlage 1 zijn alle educatieve activiteiten weergegeven

Vergaren van kennis over natuur en duurzaamheid

Verschillende werkgroepen zijn gericht op het vergaren van kennis en monitoring. Zij vormen onze kennisbron: Geen educatie zonder kennis. Het is goed dat elkaar over en weer te bestuiven.

Bijvoorbeeld hoe monitoren we op een eenduidige wijze? Hoe geven we dat vorm? Hoe kan de beroepsorganisatie hierbij ondersteunen?

Flora en fauna	Activiteiten
Vogels	Alleen IVN Oss heeft een aparte vogelwerkgroep. IVN Uden werkt nauw samen met Vogelwacht Uden. Vogelaars zijn echter van harte welkom om te participeren in de vogelwerkgroep van Oss..
Natuurfotografie	Alleen IVN Oss heeft een fotowerkgroep. Fotografen zijn echter van harte welkom om te participeren. In Veghel wordt waarschijnlijk een werkgroep opgericht.
Vegetatie	IVN Oss en Bernheze werken reeds nauw samen. In Veghel en Uden bestaat ook een plantenwerkgroep.
Vlinders, libellen en Insecten	IVN Oss en Bernheze werken reeds nauw samen. Geïnteresseerden uit Uden en Veghel zijn welkom. IVN Veghel heeft een speciale insectentuin.
Amfibieën	IVN Veghel
Padden	IVN Oss

De Maashorst

IVN afd. Oss, Bernheze en Uden zijn aangesloten bij de Stichting Natuurorganisaties de Maashorst en nauw betrokken bij de ontwikkelingen in de Maashorst. Dit jaar vragen het IBep en gebiedsvisie de nodige aandacht. De natuurorganisaties hebben zitting in de Raad van Advies, beheerdersoverleg en monitoringsoverleg. Daarnaast hebben een paar van onze natuurvrienden zitting in de Gebruikersraad. Ongeveer 50 maashorstrangers ondersteunen de beheersorganisaties bij het beheer van de grote grazers: controle afrastering, gezondheid dieren, vraagbaak en toezicht recreanten, excursies. Financiering en opleiding komt voor rekening van het Maashorstteam. De effectieve sturing door de 8 deelnemende organisaties vormt punt van aandacht.

Energietransitie

De regio Noord Oost Brabant met Uden, Bernheze, Veghel en Oss hebben een gezamenlijke regionale energiestrategie opgesteld. IVN streeft maximaal naar ruimtelijke inpassing van zonnepanelen en windmolens in of in aansluiting aan de bebouwde kom.

Opleiding vrijwilligers.

In 2022 is de gezamenlijke natuurgidsenopleiding gestart. Daarnaast is het van belang om regelmatig de natuurgidsen bij te scholen. Uit de inventarisatie kwam o.a. belangstelling naar voren voor milieu/ klimaat, mossen en bodemkwaliteit/ bodemleven. Dit laatste wordt opgepakt door IVN Bernheze (Theo). Mogelijke sprekers: Mark Siepman, en/of IVN cursus "leven onder het maaiveld" door Sjoerd Luijten.

Er start in maart 2023 een gemeenschappelijke cursus jeugdgids, die is bedoeld voor verdieping voor huidige jeugdgidsen en genereren van nieuwe aanwas/jeugdgidsen. In de cursus jeugdgids leer je hoe je scholen in de buurt kunt helpen met het natuuronderwijs. Je wordt opgeleid tot begeleider van jeugd in schoolverband. Je leert natuur- en milieu educatieve activiteiten op te zetten en uit te voeren die aansluiten bij de schoolleerplannen en aanvullend zijn op het reguliere basisonderwijs.

Ivn Brabant biedt tevens ondersteuning bij opleidingen.

afdeling	Wat doen we er nu? Wat speelt er?	Wat gaan we in 2023 doen in die regio	Wat hebben wij hierin de afdelingen te bieden
Alle vier	Training: Krachtig Coördineren	Trainingen worden ook in 2023 aangeboden	Kan ook apart voor IVN-afdeling(en) of regio BOVU. Projectleider: Daniëlle Vink
Alle vier	Training: trainingen Natuur & Gezondheid zoals Natuurkoffer en Natuur doet je goed.	training over natuurbeleving voor mensen met dementie die nog thuis wonen.	Kan ook incompany voor IVN-afdeling(en).

IVN één netwerk

Het is belangrijk dat we elkaar kennen. In onderstaande tabel zijn de contactpersonen opgenomen.

Thema	Brabant	Oss	Bernheze	Uden	Veghel
Educatie kinderen, jongeren volwassenen		Frans van Welie Trinette Stolle Smits	Harry van der Pas	Annemieke van de Ing	Pam Kalis Tom van Lieshout Pieter van den Berk
Biodiversiteit en klimaat		Frank van Dorst	Eric Kaelen en Theo Brien	Joep van Lieshout	Rini Kerstens
Vegetatie		Willemien van Gemert	vacant	Lies Verbossen	Karin Koppen
Vlinders/insecten		Sandra Houben	Fons Jacobs	Nico Ettema	Pieter van Breugel
Vogels		Johan Klaazen	Theo Jacobs	Vogelwacht Uden e.o.	Vogelwacht Uden e.o.
Natuurfoto		Patricia van Orsouw	Peter Kriele	nvt	Rini Kerstens
Amfibieën					Matty Meij
Landschapsbeheer		Frank van Dorst			Fer Kalis
Natuur dagopvang verzorgingstehuis		Anneke de Bres			Maria van den Oetelaar
Bestuur	Renske Visscher Ido de Haan	Geert Versteijlen Hanny Wagemakers	Joost Willems Nico Anker	Berry Dufomée	Ton Hermans
Communicatie	Danielle Vink	Frank van Dorst Jopie Stevens Greetje van Bakel	Mart Jenneskens Eric Kaelen	Gerda Vloet	Karin Koppen

IVN Brabant contactpersonen:

- Contactpersoon communicatie: Danielle Vink 06 – 30470897 / d.vink@ivn.nl
- Contactpersoon Kind en Natuur: Marion de Cocq 06 – 57204691 / m.de.cocq@ivn.nl
- Contactpersoon Natuur en Recreatie: Ido de Haan 06 – 46618280 / i.de.haan@ivn.nl
- Contactpersoon Natuur in de Buurt: Wim Ruis 06 – 46290735 / w.ruis@ivn.nl
- Contactpersoon Natuur en Gezondheid: José de Jonge 06 – 27865500 / j.de.jonge@ivn.nl
- Contactpersoon biodiversiteit: José de Jonge 06 – 27865500 / j.de.jonge@ivn.nl
- Vrijwilligersconsulent: José de Jonge 06 – 27865500 / j.de.jonge@ivn.nl
- Regionale contactpersoon: Ido de Haan 06 – 46618280 / i.de.haan@ivn.nl
- Contactpersoon provinciaal programma: Ido de Haan 06 – 46618280 / i.de.haan@ivn.nl

8.5.2 Stichting landschapsbeheer Oss

Stichting Landschapsbeheer Oss (SLO) en IVN afd. Oss bundelen hun krachten maximaal. We streven in de gemeente Oss vergelijkbare doelen na op het gebied van natuur en landschap. Door bundeling van onze verschillende expertises kunnen we betere invulling geven aan onze missie. De samenwerking is gebaseerd op kennis en kunde. IVN en Landschapsbeheer zijn zich bewust van het feit dat we verschillende rollen hebben.

SLO en IVN zijn verschillend georganiseerd. Scharnierpunt is de werkgroep Groen en Ruimte, waarbinnen SLO en IVN periodiek overleggen. Het scharnierpunt draagt zorg voor korte lijnen naar de verschillende werkgroepen/onderdelen. Vanzelfsprekend kunnen ook rechtstreekse contacten zijn met de verschillende lvn-werkgroepen.

Aan de hand van dit jaarplan spreken we af hoe we in 2023 zullen samenwerken.

Thema	Wie	Samenwerking met Landschapsbeheer Oss
Natuurbeleving Jeugd	Frans van Welie	Ivn en SLO bezien hoe zij elkaar kunnen aanvullen bij natuureducatie voor de jeugd. In april organiseren we weer de "natuurdag op de Stelt" voor TBL. Van januari tot maart loopt er een project op Hooghuis-Zuid, i.s.m. de Oude Perenboom, SLO (Tonnie van Hooff) en vogelwerkgroep. Natuurwandelingen door SLO-terreinen wordt samen voorbereid SLO loopt zo mogelijk mee. SLO en IVN delen Jaarprogramma 2023. We zullen de landschapsacademie organiseren voor leden van IVN en SLO over interessante onderwerpen op gebied van natuur, landschap, beheer e.d.
Volwassenen	Trinettte Stolle Smits	
Slo en lvn	Werkgroep gr en r Tonnie van Hooff en/of Henk Smouter	
Flora en Fauna Monitoren	Tonnie van Hooff/ Henk Smouter Willemien van Gemert, Bas van de Kar, Sandra Houben	Bas van der Kar is binnen IVN de coördinator voor monitoring. In overleg met SLO en de gemeente zal invulling worden gegeven aan de monitoring. Tevens is het van belang de gevolgen voor het beheer te bezien.
Beheer terreinen	Tonnie van Hooff /Henk Smouter Frans van Welie Bas van der Kar	Op verzoek van IVN kan Landschapsbeheer werkzaamheden verrichten tbv Tiny Forest en andere terreinen. Leden lvn zijn altijd welkom als vrijwilliger bij beheer op dagen, zoals gecommuniceerd via nieuwsbrief SLO

Ivn Oss en SLO zijn beide onderdeel van de stichting Samenwerkende Natuurorganisaties de Maashorst. In 2023 is het van belang om de samenwerking te herijken.

Zowel SLO als IVN bezien op welke wijze zij hun huisvesting kunnen optimaliseren. SLO kan huisvesting bieden aan de 'Tolstaat' voor kleinere bijeenkomsten (zoals de landschapsacademie), waarvoor NME te klein is.

8.5.3 Samenwerking met NME

Het NME is de thuisbasis van IVN Oss. Wij organiseren daar de kleinere bijeenkomsten en hebben daar ons educatiemateriaal opgeslagen. Veelvuldig is er contact met name over jeugdeducatie. Jaarlijks worden afspraken gemaakt met het NME over de ondersteuning door IVN van de schoolactiviteiten. werkgroep jeugdnatuurgidsen gaat activiteiten organiseren op de kinderboerderij i.s.m. NME.

Bijlage 1 IVN activiteiten in Noord Oost Brabant

Deelname afdelingen aan nationale campagnes	Wanneer	Afdeling
Buitenlesdag rondom de school	4 apr	IVN Oss
Nationale Vogelweek	april	IVN Oss
Nationale Vogelweek	14 mei	VWU eo
Bijendag	21 mei	NC
Scharrelkids/Slootjesdagen	11 juni	Alle afd.
Tiny Forestproject	11 mei t/m 1 juni	IVN Oss
Fête de la Nature tijdens Effe noar Geffen	3 sept	Diverse doelgroepen
Dag van de Duurzaamheid in Tiny Forest Klein bOss	15 oktober	IVN Oss
Nacht van de Nacht-wandeling Hemelrijkse waard	28 oktober	IVN Oss
Nacht van de Nacht	28 oktober	IVN/VWU/NC
Euro BirdWatch	okt	IVN Oss
Diverse landelijke tellingen (spinnen, tuinvogels, bijen)	div.	IVN Veghel

Excursies, wandelingen, fietsen voor jong en oud door afdelingen			
Elke maand	Wandeling	Grote grazers/Wisenten	Natuurcentrum
15-jan	Wandeling	Odiliapeel-Voskuilen	IVN Uden
17-jan	Lezing	Permacultuur	IVN Uden
26-jan PM	Lezing Lezing	Ecodorp Boekel ntb	IVN Uden VWU eo
12-feb	Wandeling	Knooppunten Maashorst-Bus-Vorstinnegrav	IVN Uden
14-feb	Lezing	De Peel	IVN Uden
26-feb	Wandeling	De Maashorst	Natuurcentrum
7-mrt	Lezing Lezing	Ntb ntb	IVN Uden VWU eo
11-mrt	Activiteit	NL Doet	sVLU
12-mrt	Wandeling	Duitse lijntje, Trentse bossen	IVN Uden
16-mrt	Lezing	Vlinders en andere juweeltjes	IVN Uden
19-mrt	Wandeling	40 jaar Vogelwacht Uden eo	VWU eo
26-mrt	Wandeling	Poepsafari/Diersporen/odemleven	Natuurcentrum
2-apr	Wandeling	Vogels in het voorjaar	VWU eo
13-apr	Lezing	ntb	VWU eo
16-apr	Fietstocht	Wijstgebieden, natuurherstel langs de breuk	sVLU
23-apr	Wandeling	Wijstgronden Uden	IVN Uden
23-apr	Wandeling	Vroege vogels	VWU eo
23-apr`	wandeling	Klimaat Ruimte voor de rivier, stikstof. Hemelrijkse Waard	Ivn oss
5-mei	wandeling	Avondwandeling ergens in t bos Herperduin	Ivn oss
6-mei	Open dag	D'n Hof van de Toekomst	IVN Uden
7-mei	Fietstocht	Graspeel, Hoge Raam, Reekse bossen	IVN Uden
13-mei	Wandeling	Per rolstoel langs themaroute "Dieren"	Natuurcentrum
21-mei	Fietstocht	Bijzondere bomen in Uden	IVN Uden
23-mei	Wandeling	Mellepark Uden	IVN Uden
3-jun	fietstocht	Kildonkse molen en kasteel Heeswijk	Ivn oss

7-jun	Wandeling	Stadswandeling Uden	IVN Uden
10-jun	Fietstocht	Historie in De Maashorst	Natuurcentrum
18-jun	Activiteit	Archeologiedag	Natuurcentrum
22-jun	Wandeling	Zuiderpark Uden	IVN Uden
25-jun	Activiteit	Muziek op het erf	Natuurcentrum
25 juni	fietstocht	Beverexcursie eendenkooi	Ivn oss
28-jun	Wandeling	Landschapspark en Stadsweide Uden	IVN Uden
7-jul	Activiteit	Nachtvinders op het erf	Natuurcentrum
9-jul	Wandeling	Zandpaden in 't Broek en/of Bedaf	IVN Uden
16-jul	Fietstocht	Duits lijntje, Schijndel, Kildonkse molen, kasteel Heeswijk	IVN Uden
19-jul	wandeling	Senioren Senioren wandeling met koffie	Ivn oss
23-jul	Wandeling	Struinen over De Maashorst	Natuurcentrum
30-jul	fietstocht	Biodiversiteit Over de bloemetjes en bijtjes, fietstocht langs akkers & bloemenranden	Ivn oss
19-aug	wandeling	Wandelen over de Munse Hei	Ivn oss
19-aug	Wandeling	Wandelen over de Munse Hei	IVN Oss
25-aug	Wandeling	Vleermuizen	Natuurcentrum
27-aug	Activiteit	Natuurontbijt	IVN Uden
10 sep	wandeling	Gallen & mineerders	Ivn oss
10-sep	Fietstocht	Peelrandbreuk	Natuurcentrum
12-sep	Lezing	Wijstherstel	sVLU
14-sep	Fietstocht	Grafheuvels	IVN Uden
16-sep	Activiteit	World Clean-up Day	natuurcentrum
17-sep	Wandeling	Duits lijntje en Trentse bossen	IVN Uden
24-sep	fietstocht	Duurzaamheid Gezinsfietstocht langs Tiny forest en de oude perenboom	Ivn oss
5-okt	Lezing	List en bedrog	IVN Uden
8-okt	Wandeling	Volop herfst	VWU eo
15-okt	Wandeling	Paddenstoelen	IVN Uden
15-okt	Wandeling	Paddenstoelen zoeken. Land van Tosse	IVN Oss
28-okt	wandeling	Duurzaamheid Nacht van de nacht Hemelrijkse waard	IVN Oss
29-okt	Wandeling	Achter de Bergen	IVN Uden
4-nov	Activiteit	Nationale Natuurwerkdag	sVLU/IVN Bernheze/Veghel
5-nov	Wandeling	Vluchtoord	IVN Uden
9-nov	Lezing	Paddenstoelen	IVN Uden
12-nov	Wandeling	Kleuren van de herfst	Natuurcentrum
19 nov	wandeling	Cultuur Poëzie wandeling Samen met PPO	Ivn Oss
17-dec	Wandeling	Winterwandeling	Natuurcentrum
27-dec	wandeling	Oudejaarswandeling	Ivn Oss

IVN Brabant in de regio no-brabant			
afd	Wat doen we er nu? Wat speelt er?	Wat gaan we in 2023 doen?	Samenwerking met de afdelingen
Oss	<u>Project: IVN Proeftuinen</u> Bij zorgcentrum de Wellen vorig jaar een Proeftuin aangelegd samen met scholenwerkgroep IVN Oss onder leiding van Frans van Welie	Vanuit de scholenwerkgroep blijft contact met de Wellen doorlopen	Mooi 'samen meer bereiken' product. Filmpje Proeftuin is bij de Wellen opgenomen met Antoinette Graste in de hoofdrol. Projectleider: José de Jonge
Uden	<u>Project: Groene GGZ</u> Bij GGZ Oost Brabant hebben we een inspiratiebijeenkomst gehad over hoe je natuur kunt inzetten bij behandeling van mensen, vitalisering medewerkers en betrekken van de buurt. Maar ook hoe we de terreinen rond de locaties biodiverser kunnen maken	Men is nu bezig met een lijst van 'laaghangend fruit' samen te stellen en om te zetten tot actieplan.	Contact met de GGZ. Werken voor en met een doelgroep die de natuur hard kan gebruiken maar daar vaak zelfstandig niet de natuur op zoekt. Projectleider: Alies Westerveen Als IVN Uden wil aanhaken, dan contact opnemen met José de Jonge (contactpersoon richting GGZ Oost-Brabant)
Oss en Veghel	<u>Project (in voorb): Groene Bedrijventerreinen</u> Bedrijventerreinen in Oss en Veghel zijn aangewezen als icoonprojecten groene bedrijventerreinen. We zijn in afwachting van goedkeuring provincie maar die lijkt dichtbij	In voorbereiding. Bij provinciale goedkeuring kunnen we in 2023 starten.	Samen met de afdelingen aan de slag om bedrijventerreinen te vergroenen voor meer biodiversiteit en gezondere medewerkers. Projectleider: Alies Westerveen
Alle vier	<u>Campagne: Plan Boom</u> Plan Boom is een samenwerkingstraject van IVN Brabant, Brabants Landschap en Brabantse Milieufederatie. Groene vrijwilligersgroepen waaronder IVN_afdelingen konden dit jaar meedoen met plantactie in buitengebied en uitdeelactie in stedelijk gebied.	Wordt volgend jaar (winter 23-24) herhaald.	Gratis plantgoed en ondersteuning bij aanpak (met name door Brabants Landschap) Projectleider: José de Jonge
Bernheze	<u>Project: Oeverlopers</u> Oeverlopers is een samenwerkingsproject met de Brabantse waterschappen en RAVON waarbij per waterschap één beek gedurende drie jaar wordt gemonitord. Voor waterschap Aa en Maas is dat de Aa bij Heeswijk Dinther	Project loopt door tot zomer 2024. Monitoring blijft ook doorlopen, vrijwilligers welkom.	Scholing over gehanteerde monitoringsmethode. Ondersteuning door RAVON. Contact met waterschap. Daarnaast organiseren we publieksdagen om grote publiek te enthousiasmeren. Projectleider: José de Jonge Niet bekend bij IVN Bernheze. Ido vraagt José contact op te nemen.

Veghel	<u>Project: Gezonde buurtaanpak.</u> Start was in oktober 2022, De Bunders	in 2023 wordt de gezonde buurt uitgevoerd	Samen met de afdeling aan de slag om een buurt te vergroenen voor meer biodiversiteit en gezondere inwoners Projectleider: Wim Ruis
Hele regio	<u>Programma:</u> <u>Schoolpleinenrevolutie.</u> IVN. We jagen provinciale en lokale regelingen betreffende groen/blauwe schoolpleinen aan en faciliteren met informatie op website.	2 kansrijke scholen in Uden..	IVN Brabant kan samen met de afdeling de scholen voorzien van een training voor buiten/natuur lessen. www.schoolpleinvandetoekomst.nl . Subsidie voor kennis/materialen via het IVN schoolpleinenfonds. Projectleider: Daniek Bosch
Oss, Uden Bern heze	IVN Trektocht Maashorst (3- en 5 daagse) Voortzetting i.s.m. IVN Oss/Uden/Bernheze + Gastheren.	Focus 2023 op kwaliteit, binding Gastheren en promotie.	Recreatief product IVN landelijk + afdelingen. Samenwerking met Gastheren Maashorst. PR. Concrete toepassing app IVN Routes. Projectleider: Ido de Haan
Oss, Uden Bern heze	Gastherennetwerk Maashorst Netwerk is niet meer verbonden met IVN door enkele jaren geen budget.	Wens tot 'reanimatie' is er bij IVN Brabant.	Ondersteuning/belevingsaanbod Projectleider: Ido de Haan Interesse afdelingen om samen met Ido op te pakken.
Oss, Uden Bern heze	Cursus + netwerk Gastheer vh Landschap Geopark & Maasvallei i.o.	Cursus loopt door begin 2023.	Mogelijkheid om beleefarrangementen of programma met Gastheren op te zetten. Projectleider: José de Jonge
Oss	Netwerk Gastheer vh Landschap Zuiderwaterlinie	(Nog niet zeker) Beperkte netwerkondersteuning.	Mogelijkheid om beleefarrangementen of programma met Gastheren op te zetten. Projectleider: Ido de Haan Frank van Dorst is hier als stellingcoördinator al actief.
Oss, Uden , Bern heze	Groene Loper Maashorst heeft in 2018 tot 70 buurtinitiatieven geleid, van klein tot groot. Ligt stil i.v.m. geen vervolfinanciering. Hetzelfde geldt voor prijsvraag Praktisch Alles Groen Oss.	Wens om dit netwerk in leven / bij IVN betrokken te houden. Geen €€.	Geen belangstelling IVN Oss. IVN Uden vraagt na. IVN Bernheze ...?
IVN Oss	In gemeente Oss zijn de oevers van de Maas ook geadopteerd door verschillende groepen	Schone Maas; adoptie oevers Maas. Geen interesse IVN Oss	Netwerk van bedrijven en vrijwilligers die veel ervaring hebben met Schone Maas/Maas Cleanup-opruimacties. Projectleider: Britt Dragstra